

Inserati se sprejemajo in velja trizstopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Česa potrebuje svet v novem letu?

Vsaki dan imamo več dokazov, da dobiva evropska internacionalna anarhija vedno več tal, in to še v deželah, ki so bile do zdaj ščit in zavetje konservativizma. Z žalostjo imenujemo tu tudi našo državo. Glavni sedež imajo anarhisti na Češkem, kjer je bilo ravno zadnje dni 50 socialistov pred sodniki zavoljo skrivnih družb in razširjanja slabih spisov.

Kdor pogleda le površno delavsko vprašanje, meni, da je nepravilna razmera med delavcem in gospodarjem edini vzrok nezadovoljnosti in uporov delavcev. Nekoliko, a ne po vsem. Delavske zadeve so podobne onim ruskim nihilistov. Do nedavna so zahtevali: „car naj nam da ustavo in polno svobodo in potem bo mir. Ta nepravilna razmera med carom, plemstvom in ljudstvom je vsega kriva.“ Danes se pa govori drugače: „ko bi car velikemu carstvu vso svobodo dal, kakor jo imajo v Ameriki, bilo bi še veliko hujše.“ S to svobodo je tako, kakor z neuravnanimi razmerami delavcev. Mi nismo nikakor zoper povišanje plače, ker slaba plača vzbuja in povišuje nezadovoljnost; a nezadovoljnost ima še drug vzrok: pomankanje kršanske ljubezni. Ker je nehala kršanska ljubezen med gospodarjem in delavcem, tam je nehala tudi prava gmotna ali denarna razmera. Dokler kršanstvo spet ne prešine človeške družbe, ni pričakovati, da bi se socialno vprašanje na pravi način rešilo. Če se vzame delavcu Bog,

Kristus, in njegova vera, in potem ga z zlatom obsipajte: poboljšali ga ne boste. Zato mi od nove obrtniške postave ne pričakujemo dosti, ker v njej pogrešamo skoro do cela duševne obnove delavcev. Dajte telesu, kar telo potrebuje: ne preveč dela, počitek o pravem času in primerno plačo, a dajte tudi duši, kar duši gré: vero, službo božjo, Gospodov dan in versko-narodne šole. Umejte nas: Mi ne grajamo postave, ampak le mislimo, da postava sadu ne bode rodila, dokler ni postavljena na kršanska tla. Naj se ne stavi prej streha, kakor temelj, t. j. uravna naj se z gmotno tudi dušna razmera na kršanski podlagi.

Pariški list „la Patrie“ poroča o delovanju prostožidarjev (freimaurer). Njihovo geslo je: svetovna republika na brezverski podlagi. Žid Cremieux je načelnik vseh francoskih prostožidarjev. Ta je dejal l. 1848: Prostožidarstvo je republika. Pri drugi priložnosti je rekel: Republika je v prostožidarstvu. Da bi ustanovili to svetovno republiko, treba je še vsakovrstne zapreke odstraniti, kakor so: kralji, duhovni, plemstvo in vojska. Proti tem se je treba bojevati, agitirati, jih grditi. „Mogoče,“ rekel je prostožidar Heinzen — „da velika revolucija, ki bo ustanovila svetovno republiko, požre 2 milijona ljudi, pa to je jako malo, če se pomisli velika korist, ki jo ta republika človeštvu prinese.“ „La Patrie“ pravi, da mora na Francoskem vsak prostožidar biti, kdor hoče kako službo dobiti. Predsedniki republike, v senatu in parlamentu so prostožidarji. Tudi vse prefekture so v rokah teh

brezvercev. V vojski pride oni naj ložje do visoke službe, kdor se skaže, da je ud framasonске družbe.

Gambetta, Ferry, Cazot, Constans, ti beriči, ki so redovnike iz samostanov prognali so prostožidarji. Tudi skoro vsi republikanski poslanci so framasoni, a pri tem je naj čudovitejša, da so vsi judje v lože vpisani. Zato se lahko trdi: Republika je prostožidarstvo, prostožidarstvo je židovstvo, ergo republika je židovstvo in po tem takem je židovstvo na francoskem republiko.

Rovanje francoskih anarhistov dela prostožidarskim velikašem vendar velike skrbi. Kdor je prišel do milijonov, se nerad peča z demokratom. Zato se je tudi nekdanji policijski prefekt v Parizu Andrieux zdaj spokoril. Vrnivši se s poslanskega mesta v Madridu nazaj v Pariz imel je govor, v katerem je povdarjal mir s Cerkvijo. Anarhisti se hudejejo nad Andrieux-om, ker je odstopil od svete (!) reči. Imenujejo ga škofa And! Tako opominja tudi največji framason Cremieux k miru. Lopovi prižigajo luč in dajo za maše, da bi jim Bog varoval njihove milijone! Star pregovor pravi, da se starajoče ženice postanejo pobožne; pa tudi Neroni, Antijohi in Cezarji, ki so se iz navadnih vojakov vzpeli na Avgustov prestol in so z ropanjem oboževali, postanejo miroljubni. Nasproti pa na Ruskem spoznavajo, kaj je ljudstvu najbolj treba: šole in sicer šole pod cerkvenim nadzorstvom. V zadnjih dneh je ruski „Golos“ ves liberalni svet pretresel z grozno novico, da misli ruska vlada dati narodne šole v oskrb popom. Razum katoliških listov, se vsi

Listek.

„O starosti človeškega rodu.“

Spisal Ivan Šubic.

Ljubljanski Zvon“ II. leto, 12. zvezek str. 750—754.
(Dalje.)

Ako je pa tako — kar je zelo pač verjetno, ako se spominjamo, da so Egipčani tla res v pravem pomenu besede prerili — potem je ves račun ničeven. Lyell sam navaja opazko iz Herodota, po kateri so bili v Egiptu nekateri kraji, katerih Nilova voda ni preplavila. Ker so skozi stoletja Nilovo vodo odvracali, bili so ti prostori videti, kakor vdrti, tako da se je iz okoli ležečih prostorov doli videlo, ker so bili ti prostori vzvišeni od vsakoletnih naplavin. Ako je kasneje voda prodrla v te vdrtine, se je ondi v malo letih več blata posedlo, kakor okoli in okoli v stoletjih. In kdo bo dokazal, da omenjene opeke niso znabiti že koj s početka ležale v taci vdrtinah? Ako je tedaj opeka že koj od začetka ležala na kakem nižjem mestu, v kakij razpoklini, jarku ali

vodnjaku, potem pač ni težko umeti, da so se naplavine mnogo hitreje nakopičevale nad njo in napolnovale globočino. Treba bilo bi tedaj pri računu marsikaj popraviti, žal! da se pogrešek ne da natančneje določiti.

Da so ti pomisleki in ugovori zelo zelo opravičeni, kaže slednjič tudi to, da je našel Horner kosove „žgane opeke“, kar naš pisatelj posebno povdarja in kar je zaradi tega natisnjeno z razpetimi črkami. Žgano opeko je tedaj našel. Da pa ta opeka ne more biti stara 14 tisoč let, kaže nam najprej že to, da so v starem Egiptu kakor tudi v Assyriji in Babyloniji zidali navadno z opeko, ki so jo narejali iz ilovice in slame in ktero so na solncu posušili. Žgano opeko jeli so sploh še le rabiti*) za časov Rimskega gospostva. O tem poroča nam tudi sveto pismo. V drugi knjigi Mojzesovi beremo**), kako da je Faraon kralj Egiptovski po svojih tlačanskih priganjačih zatiral ljudstvo Izraelsko. Zapovedal jim je namreč, da naj nikar več ne dajejo slame ljudstvu, da bi delalo z njo opeko; kakor poprej; mar-

*) Ublemann: Handbuch aegyptischer Alterthümer. Schulz: Schoëpfungsgeschichte.

več naj sami gredo in si nabirajo po polji strnišnice; vendar bi bili morali narejati navadno število opek. Tedaj za Mojzesovih časov je v Egiptu še sploh govorjenje o opeki, ktero so na solncu sušili, ne pa žgali v ognju.

Prazne so tedaj skrbi Šubicove, da je starost 14 tisoč let, ktero prilastuje ti žgani opeki in človeku, ki jo je žgal, še premajhna. Bilo bi že nekaj, ko bi bilo le toliko, kolikor on jemlje. To pa seveda le tedaj, ako bi nam dokazal, da so te številke resnične. Ker ako te številke nimajo nikake cene, ako nam ne podajajo nikake gotovosti, bi k večjemu občudovali pisateljevo lahkovernost. Res — štirinajst tisoč let je tudi že nekaj — bolje rečeno bilo bi nekaj, samo dokazati bi jih bilo prej treba; ker pa tega ni, pač vse tisočletja niso vredne „piškavega oreha“.

G. Šubic pravi tudi, da je Horner našel opeko na dnu skopane šahte, tedaj ondi, kjer se neha Nilova grez in se pričinja trdi beli pesek puščave. Opeka je bila tedaj še prej žgana, predno je Nil jel nanašati svoje rodovitno blato. Si je li mogoče to misliti? Je bil Egipt res že tedaj obljuden,

drugi križajo pred grozovito novico. Tudi praška „Politik“, ki je sicer v cerkvenih rečeh še precej previdna, se ne more sprijazniti s to mislijo. Kakor so poprej Rusiji vsiljevali ustavo zapadnih držav, tako ji zdaj ponujajo brezversko šolo, ki ima drugod tako žalostne vspehe. Še te spake se manjka že zdaj tako nesrečni Rusiji! „Šole brez vere ali simultanne šole so gnjezdo ali socializma ali anarhije“, pisal je pred kratkim protestantovski časnik. Če tudi spoznamo, da niso današnji ruski popi tako izobraženi, da bi vspešno nadzorovali šole, vendar menimo, da bi ta posel bolje opravljali, nego ruski uradniki. Pri nas so gotovo vse ugodniše razmere, kakor na Ruskem; naši duhovščini ne manjka niti izobraženosti, niti delalne volje in sicer v večji meri, kakor množini dandanašnjih šolskih nadzornikov. Spet tu ponavljamo: Umejte nas! Mi nikakor ne zametavamo svetnih nadzornikov; dobri so in dobro bodo svojo nalogo spolnovali, le vero naj imajo in po vernem prepričanju naj delajo, a žalibog po marsikaterih deželah in kraljestvih se je dajala prednost le tistim, ki so manj vere in več nekršanskega liberalizma kazali. Kjer se je to pred in v obilnišji meri izrševalo, tam se je tudi prej in nevarniši socializem zaredil. Poglejmo po evropskih državah, in prepričali se bomo tega. Naj bi naši in vsi postovodajalci tega ne prezirali! Naj lepše poslojje in mesto brez temelja je v nevarnosti, da ga prva povodenj, da, tudi le večji piš nepodere ter spremeni v groblje, da ne bode znati, kaj je tam stalo.

Nisi Dominus aedificaverit domum, in vanum laborant qui aedificant eam! Pslm. 126, 1. — rek sv. pisma, kateremu se ne dá niti kaj dostaviti, niti kaj odvzeti; imel bode v kljub nasprotovanji vseh narodov vedno svojo veljavo.

Res, čudno prečudno je, da dandanes ima svet oči, pa ne vidi. Pred očmi imamo v sto in sto podobah duševni in tvarinski propad šol in držav brez Boga in vendar —! Pravega spregleda potrebuje svet v novem letu!

ko ga je pokrival še nerodovitni pesek, ko je bil jednak sedanji puščavi Sahari? In če je bil obljuden, — kje je prebivalstvo našlo toliko časa pri svojem „boju za obstanek“, da si je izmislilo opeko žgati? In dalje — kje je jemalo tvarino za opeko, ako je bila Nilova dolina še peščena puščava? Kaj je vendar pomagala Egipčanu, ki je v Egipčanski puščavi pred 14 tisoč leti po Šubicovem na vsak način živel, čemu mu je neki bila žgana opeka, ko še potrebnega kruha ni našel v peščeni puščavi? Občudovati bi ga morali zbog njegove naprednosti, da je — pozabivši na potrebni živež — mislil na omiko, tolažeč svoj lačni želodec z nado, da bo 14 tisoč let po svoji smrti vpisan in prištet omikanim in da bo celo mali slovenski narodič občudoval njegove dela; ali pa je hotel svojim potomcem, ki so čez kacic 9 tisoč let živeli v Egiptu, nažgati in pripraviti opeke, iz ktere naj bi si v poznih letih zidali krasne palače, ker oni globočini pod Nilovim blatom na pesku še ni nihče našel kakega zidanja. Občudovanja vredni so oni prvotni prebivalci Egipta, še bolj pa se je čuditi našemu pisatelju, ki v 19. stoletji omikanemu svetu kaže prve omikance!

(Dalje prih.)

Leon Gambetta.

Ne „srbečica“, katero je undan ponosni naš „Dnevnik“ z domišljevanje svoje visokine prav nizkotno očital „nekemu“ slovenskemu listu, temu časnikaška dolžnost nam naklada nalog, da zavrremo veliko zmoto, v katero je „Sl. Narod“ zopet v pričetku letošnjega leta zabredel čez mero hvalisaje izredno simpatično osebo pokojnika — Gambette. Naj se vlade spreminjajo, kakor hočejo, mi pripoznavamo le eno vrhovno kraljico: „resnico.“ In zelo je obžalovati, da se tolikanj slavijo in za največje poštenjake ter rešitelje narodov razglašajo taki možje, kateri ljudstvo vedoma ali nevedoma v nesrečo in pogin tirajo. Naj dela „Sl. N.“ nam nasproti sklepe preziranja, katere koli mu drago, mi mu tega ne moremo hladnokrvno prezreti, da je Garibaldi, Louis Blanka, Gambetto in enake može že tolikanj preslavljali in jih še ne neha hvalisati. Take rovarje zoper sveto katoliško vero v zvezde kovati, to se ne pravi „vero pri miru pustiti.“ Mi moramo milovati bravece, ako jim take reči ugajajo, oziraje se na resnični izrek, da vsak narod ima tako časnikarstvo, kakoršno zasluži.

Kaj pa je bil Gambetta, da vam je tako „simpatična oseba“? da ga tako zelo hvalite in s tem priprostim, zlasti mladini lažnjive zaumene vsilujete?

No, kaj je bil Gambetta? — Dobro nabrušeno orodje frajmavrarjev, vojvoda najkrivičnije vojske zoper najboljše ljudi — mirne redovnike, sodržavljane sobrate, ktere je v lastnih hišah kruto napadal in neusmiljeno na ulice metal; kateri je koj v začetku svoje dvomljive slave izrekel napis svoje peklenke zastave: „Le clericalisme, c'est l'ennemi“ — klerikalizem je sovražnik! Kristjani so trepetali pred njim in njegovimi privrženci, kakor nekdanj v Neronovih časih.

Kdo je bil Gambetta? — Cvet in sad revolucije, kateri je hotel vstrezati z najkrivičnimi pripomočki strasti raznobarvenih revolucionarjev, zlasti boj zoper Cerkev je vporabljal, da je samega sebe na njihovih ramah povzdignil; kjer je videl več glasov, na tisto stran se je nagibal. Res, da je v splošnem neredu z veliko umnostjo, ki se mu ne more odrekati, nekaj časa obdržal nekakšen red, toda revolucija, ki ga je bila povzdignila, ga je zopet vrgla. In menimo, da kakor je padel, bi bil tudi obležal, ko bi bil živ ostal, čeravno so mu liberalni listi zlato prihodnost obetali. Vendar o tem zdaj ni več govorjenja. Priliko pa ima Francija zdaj voz, ki ga je zavozil zopet na pravi tir pripraviti. Je li že dovolj trezna ali ne, pokaže nam prihodnost.

Kdo je bil Gambetta? — Sprideni sin svojega spridenega časa, lahko živec, ves zamaknjen v materijo, zapleten in zavozljan v čudne špekulacije. Hvalite njegovo nesebičnost, kakor hočete, tega ne boste mogli utajiti, da bogata francoska dežela je ravno po Gambetti v družbi z Rothschildom jela tako rapidno v tako velike dolgove lesti. In kako nizkotno je njegovo privatno življenje! Nikjer nič blazega, nikjer nič vzvišenega, nič idealnega. Nezmerne pojedine, razuzdano razveseljevanje, — materializem je bil njegov vzor; bil je eden prvih med tistimi, ktere je popisal sv. Pavel rekoč, da so sovražniki križa in njih bog je trebuh. Čudno naključje vsakako, pravi „Va-

terland“ ostane to, da je Gambetta, čigar malik je bil vedno trebuh, slednjič res tudi po razpriji trebuha konec vzel, ker vnetje črevesa je polagoma razvnelo vse spodnje dele. Če je pa ono res, da ga je nič vredna ženska ostrelila, je še sramotniše zanj. Njegova smrt je bila res vredna njegovega življenja. Živel je brez Boga, umrl tudi brez Boga. Bere se, da mu je sestra v zadnjem času želela duhovna, da bi po cerkveno spravil pred ljudmi, če tudi ne pred Bogom njega, ki je napovedal vojsko Bogu in je še spomin svoje pobožne matere sramotil s civilnim pokopom. Prijatelji menda še niso pustili pri mrliču goreti sveč, kakor je to pri kristjanih navada. Kaj neki more veren Slovenec velikega najti na takim mrličem?

Kdo je bil Gambetta? — Veleum, genij! pravite. Ne tajimo. Vendar tudi v tem ni tako strašansko velikan. Vi slavite njegovo diktaturo o prusko-francoski vojski — ali je mar zmaga? Navadno zmagovavce hvalijo in venčajo. Vi povzdigujete njegovo državniško modrost, ali se je mar vzdržal na vrhuncu, ali je mar narod osrečil, ali ni dežele kompromitiral od znotraj in zunaj? Takih katilinarčnih eksistenc ni prištevati velikim možem. S časom plavati, in po močnem vetru ljudskih strasti jadрати, to ni kaj tako velikanskega.

In če je imel tudi izvrsten talent, — ali je to toliko, ali je to vse? Kaj pomaga nadarjenost, če se napak obrača? kaj pomagajo velike stopinje, če pa niso na pravi poti? Kdor hoče biti roparjem dober vodnik, mora imeti tudi dokaj talenta. Lucifer je imel tudi „fenomenalna nadarjenost“ — in je vendar sebe in svoje privržence iz nebes v peklenko brezno pritiral.

Čem večje so bile njegove zmožnosti, piše „Vaterland“ o Gambetti, tem bolj je značljiv v tem, kako jih je rabil. Le ena črta njegovega javnega ali privatnega življenja ne kaže značaja visokodušne plemenitosti. Kolikor je mogel en sam storiti za ponižanje ljudstva, za vzbujanje škodljivih in nizkotnih strast, to je delal on do konca, zvest svoji umazani preteklosti. — „Eno dedšino nam je Gambetta zapustil: sramoto, da moramo poslušati slavljenje njegovega spomina med nami. To je dokaz, kako zelo je že spridilo javnost po Evropi ono politično klativiteštvo, ki prihaja iz Pariza in družih sredotočij politično-socijalne gnjilobe. Samo se ume, da naše liberalno-časništvo do nebes povzdiguje pokojnika; saj je — kakor tudi pritikovno — duh njegovega duha! Bolj čudno je, da se celo na Angležkem sicer pošteni, tako zvani konservativni listi tako ponižajo ter iz političnih, za trenutek oportunnih obzirov hvalisajo Gambetto. Tako „St. James Gazette“, ki trdi, da smrt tega klativiteza je na Francoskem napravila „nedopolnljiv presledek, absolutno praznoto.“ Praznota je tam, kjer se opaljenim srcem in votlim glavam fosforesciranje gnjilobe zdi življenje. Kako daleč smo od najgrozovitejših prikazni najbolj spridenih dob starorimskega razpada? Pomislimo, da takrat je bilo pričakovati še odrešenja po Kristusu, sedaj se nam napoveduje le še — Antikrist! †

Politični pregled.

V Ljubljani 8. januarja.

Vihar po časopisih zarad naznanjene zveze Avstrije z Nemčijo je potihnil. Bil

je, se vé da, le umetno vstvarjen. Zakaj? To vedó le tisti, ki so ga iz svojega meha izpustili. Pri vsem tem nam pa le kaže neko pretečo nevarnost. Rusija ne dela samo železnice in trdnjav na zapadu, ampak pošilja tudi polagoma še dalje večje armade na zapadno mejo. Komu to velja, je pomisleka vredno. Mogoče, da Prusiji, vnetila je dovelj; mogoče pa tudi, da Avstriji, ker naše razmero s Srbijo, Črnogoro, še bolj pa z drugimi balkanskimi narodi niso tako gladke in ugodne, kakor bi kdo mislil. Pač same te državice ne bodo vojske začele; pač naj brž tudi ruski car osebno noče vojske; a kaj pomaga in premore dandanes, ki se vnetila in rovanja nikjer ne manjka, volja tudi naj mogočnejšega vladarja? Bog daj, da bi ne bilo tako, a po raznih časniki se to lahko med vrsticami bere.

Šolski odsek gosposke zbornice je odbral za posvetovanje šolske postave pododsek; v sredo je bila seja, pri kateri je bil navzoč naučni minister in deželni nadzornik dr. Ulih. — Živahna in daljša razprava je bila v § 3. šolske postave (a ne o § 1. ki povdarja versko-nravno odgojo) kakor se je prej iz Dunaja poročevalo.

„**Wiener Abendpost**“ piše 5. t. m. Odsek gosposke zbornice za obrtniško postavo je imel 5. t. m. zopet sejo, pri kateri so nadaljevali specielno debato o obrtniški noveli. Pododsek šolskega odseka bode imel zopet sejo 6. t. m.

Iz Gradca. Namesto odstopivšega Lohningerja so izvolili veliki posestniki v deželni zbor 4. t. m. liberalnega grofa Sigmunda Herberstein. Konservativci se volitve niso vdeleževali.

Iz Prage 5. januarija. (Skrivno združevanje). Bila je te dni obravnava zoper dvanajst mladeniških skrivnih društvnikov in zoper gostilničarja, ki jim je dajal zavetja; gostilničar je bil obsojen na 6 tednov zapora. Izmed drugih zatoženih je bil jeden oproščen, najstarejši, 17letni deček je dobil tri mesece zapora, drugi pa od mesca do deset dni.

Vnanje države.

Višji ruski častniki, ki služijo v vhodno rumelski armadi, so baje sklenili vrniti se na Rusko. Vzrok je, da se ne razumo v službenem oziru z višim poveljnikom in z načelnikom avtonomne vlade.

Bulgarsko sobranije (narodni zbor) je odgovorilo knezu Aleksandru na njegov prestolni govor. V tem pismu se mu zahvali za novo volitveno postavo, za zemljiški davek, ki nastopi namest desetine, za postavo, ki razdeljuje občine po deželi in za vpeljavo okrajnih svetovalstev. Narodni zbor izraža svojo zadovoljnost, da se bode predložila postava za preosnovno pravnega postopanja, isto tako tudi odobruje ustanovo narodne banke in sestajanja stavbine družbe, in obeta obračati vso svojo pozornost tem napravam, isto tako tudi rumunskim železnicam. Narodni zbor se posebno zahvaljuje za izvrstno stanje bulgarske armade, posebno pa je zadovoljen, da živi Bulgarsko v prijaznosti s drugimi vladami.

Na Laškem se slabo seme seje, dokler se zná kaj izcimiti. Rovarjem „Irredente“ (neodrešenim — da pač!) ne zadoštuje, da po vseh mestih zborujejo ter kličejo na maščevanje zaradi obešenega Oberdanka. „Dajte nam orožja, ne v obrambo, ampak za napad Avstrije,“ tako razsajajo politične in moralčne pokveke, ki so bile

tolikrat našeškane, kolikorkrat so se avstrijskim vojakom nasproti postavile. In laška vlada! Laška vlada se temu skrivaj smeje, očitno stori pa le toliko, kolikor na videz storiti mora, da se ji vojska ne napové. Le komedija, kakor nekdanj z Garibaldovimi četami!

Ker se razgrajalcem ničesar resnobnega ne zgodi, postopajo čedalje predrzniši. Kakor znano je unidan lopov kamenj vrgel skozi šipo v kočijo avstrijskega poročnika pri papežu, grofu Paaru pred noge. Ne, zadržati, je 4. t. m. drugi v palačo „Venezia“, stanovanje ces. poročnika, dvakrat, nekateri časniki pravijo, celó trikrat z revolverjem streljal. Poškodoval slučajno nikogar ni, a krogle gotovo niso nikomur drugemu veljale, kakor ces. poročniku.

Dopisovalec „Politike“ iz Dunaja pravi: Naj manj, kar se smé in mora od prijazne sosedne vlade tirjati, je saj varnost poročnikov, ki zastopajo vladarja samega in veljajo po celem svetu za nedotakljive. Izgovorom, da obahudodelca sta posamezni osebi in ne zastopnika kakega političnega društva, saj ne more nikdo verjeti ter jim kako veljavo pripisovati. Že se tú govori, da hočejo vez prijaznosti prestriči ter ces. poročnika pri laški vladi iz Rima poklicati. Če tudi znabiti reč še ni tako dalje dozorela, resnica vendar je, da dolgo ne more tako biti, zlasti ker je očitno, da „Irredenti“ in laška vlada se bistveno ne razločijo.

Naj bi bil samo Lah naš nagajiv sosed, bi nas malo strašilo; ali naj bi se tu vojska vnela, kaj pa potem? Se vé da se prenapeta struna vselej vtrga; tudi vojska bo tako večkrat naj bolj mirnemu sosedu vsiljena.

Gambetta je umrl 1. januarja o polnoči pri polni zavednosti. Smrtni boj je trajal 2 uri. Spuler, Etienne in dr. Tirzal so bili pri njem, ko je umiral. Pokopan bode na državne stroške z vso slovesnostjo. — Umrl je, kakor je živel mož, ki je rekel: naš sovražnik; ta je cerkev. Sedaj že več ne taje, da ga je obstrelila ženska, a stvar pripovedujejo tako-le. — Ženi, s katero je živel, imenovali so jo „madame Leon“, je rekel, da se hoče oženiti, a to jo je tako razburilo, da se je hotla ustreliti, Gambetta ji je hotel to ubraniti, pri tem ga je krogla po roki oplazila; bržkone je krogla potem odskočila in ga v trebuh ranila, kajti zaradi rane na roki ne bi bil umrl, pripovedovali so pa uže dle časa, da mu trebuh oteka, in se mu znotraj na čevih tur dela. Tur se je na znotraj predrl in to ga je položilo na mrtvaški oder, in poklicalo ga pred sodbo Božjo. Leon Gambetta je bil rojen 30. okt. 1838 v Cahors na južnem Francoskem iz rodovine, ki je prišla iz Genove, učil se je pravoslovja in l. 1859 se je vpisal med odvetnike v Parizu. L. 1863 vdeležil se je volilne borbe republikanske večine, in l. 1868 je javno govoril zoper državni preobrat dne 2. decembra in drugo cesarstvo o priliki, ko je zagovarjal vrednike, ki so nabirali za spominek Baudina, ki je 3. decembra smrt najdel na barikadah. Ko je Napoleon III. propadel pri Sedanu, je razglasil republiko in stopil v ministerstvo notranjih poslov dne 11. septembra. V sila kratkem času je spravil troje armad na noge, a vse ni nič pomagalo. Francosko je hotlo mir imeti in Gambetta je mogel privoliti v mir in da se skliče narodni zbor. Bil je voljen v narodni zbor, a govoril še zoper mir in je izstopil iz na-

rodnega zbora. Ko je bil pozneje zopet voljen, je stopil 2. julija 1871 v narodni zbor, ter je postal vodja levici. Odsihmal je delal za republiko, in ko je bil narodni zbor razpuščen, je bil voljen v zbornico poslancev 20. februarja 1876 in je vstopil z 300 republikanci v državno zbornico; sedaj se je pa ločil od svojih radikalnih prijateljev in je delal za zmerno ljudovlado, v marsikaterih rečeh so se po njemu ravnali. Delal je na to, da se je Mac Mahon odpovedal; ko je Grevy postal ministrski predsednik, je postal on predsednik zbornice. V ti službi je ostal do lanskega leta, ko je bila zbornica razpuščena mesca novembra 1881, je osnoval veliko ministerstvo, katero se je pa držalo komaj četrt leta in odstopilo mesca januarja p. l. zaradi volitev po listkih. — Odsihmal je pustil Gambetta, da so drugi delali zanj in pričakoval je svojega časa, a krogla, katero je žena izstrelila, bila je vzrok njegove smrti. Bil je sin svojega časa, veliko je razdril, mnogo zmešnjav napravil, a stalnega ni dovršil ničesa, sovražstvo in preganjanje cerkve mu je bila lestvica, po kateri je kviško lezel, dokler ni bila postavljena meja njegovemu delovanju.

General Chanzy je umrl neutegoma v noči 5. t. m. Zadel ga je mrtud; pokopan bode v Chalons. Za Francosko ga je veliko bolj škoda, kakor Gambette, bil je pošten človek, dober vojak, morda bi bil na mestu Grevya kedaj v deželi mir naredil.

Gambetta je umrl tisto leto, ko je pustil svojo mater, da je umrla brez cerkvene pomoči in jo potem pokopal brez duhovna. To je storil največ iz politike, da je nespravljivi dal poročstvo in bi tako hitreje prišel do najvišje oblasti; umrl pa je v trenutji, ko je bilo vse napentljano, da bi bil zopet prišel do najvišje oblasti. Thiers je bil poklican v večnost, ko je mislil, da je njegova oblast vtrjena; sin Napoleona III je padel ob istem času, ko se je njegova stranka v novi povzdignila in najboljše upanje imela. Z Gambetto je odmaknen tisti, ki so ga imeli za vteleseno ljudovlado. Meščanski stan je mislil, da ga varuje anarhistov in radikalcev. Niso pa hoteli videti, da se jim Gambetta vselej umikuje, da pa to zakrije, napada cerkev. Gambetta je radikalce toliko strahoval, kolikor jim je na roko šel. — Privrčenci so vsi zbegani, njih stvar je zgubljena. Stranka je skupaj držala, ker je vsak za se kaj pričakoval, sedaj ko je vodja prominul, najel si jih bode lahko vsak, ako bodo kaj imeli pričakovati. Tudi za ljudovlavo je hud vdarec. Naj si bode državna vlada ta ali una, ali monarhija ali ljudovlada, Francozom je oseba vse. Tretja republika to je bil Thiers in šest let sem Gambetta. Ko bi bili Francozje res republikanci, Gambetta ni bil nikdar prišel do te veljave, kakoršno je imel, in njegova smrt bi ne spremenila ničesa. Ali sedaj ni osebe, do katere bi imeli zaupanje; a nevarnost od anarhistov je čedalje večja, treba bode postaviti se jim v bran, sicer dežela propade. — Za sedaj pomeni smrt Gambette, da bode nekoliko časa mirno. Wilson bode sicer nabral nekaj Gambettovcev, ostalih ne bode zadost, da bi ministre strmoglavili. In čemu sedaj to? Gambette ni več, da bi obetal plačilo, Wilson nima kaj dati. Ministerstvo Duclere bode tedaj nekaj časa ostalo na krmilu. Toliko menda pomeni za sedaj smrt Gambette.

Izvirni dopisi.

Iz Lavantinske škofije, 7. jan. (Iz šematizma lavantinske škofije za leto 1883.) ki je izišel ob novem letu in kaže stanje naše škofije ob koncu leta 1882., bi vtegnilo marsikaj zanimati tudi „Slovenčeve“ čitatelje, toraj jim podamo tukaj nekaj bolj važnih podatkov in reči.

Lavantinska škofija je bila l. 1228. vstanovljena od solnograškega nadškofa Eberharda II. s škofovim sedežem v Sv. Andražu na Koroškem. Po velikem prizadevanju rajnega knezoškofa Antona Martina so škofov sedež l. 1859. preselili v Maribor ter vse štajarske Slovence pod duhovno oblast Lavantinskega škofa postavili. Sedanji knezoškof Jakob Maksimiljan so po vrsti 53. in vladajo od 18. januarja 1863, bodo torej v nekaterih dnevih obhajali 20letnico svojega škofovanja, in če jim Bog zdravje in življenje ohrani, lahko čez 5 let obhajajo skupaj zlato mašo in srebrni jubilej svojega škofovanja.

Stolni kapitel obstoji iz 7 korarjev in 6 častnih korarjev, od katerih pa zdaj 2 manjka. Pravih konzistorijalnih svetovalcev je 10, častnih 8, in duhovnih svetovalcev 46.

Zdaj obsega lavantinska škofija celi Mali ali slovenski Stajar s 466.372 prebivalci, in je razdeljena na 24 dekanij, v katerih je 189 župnij in 31 lokalij.

Število duhovnikov je 457, dušnih pastirjev pa 352, toraj ima vsak dušni pastir poprek okoli 1300 duš oskrbovati. Število duhovnikov se je letos za 13 zmanjšalo, ker jih je toliko več umrlo, kakor jih je bilo posvečenih; vendar za naprej imamo upanje, da bo se ravnotežje med umrlimi in novoposvečenimi spet vravnalo, ker se kaže, da se dijaki spet v obilnišem številu v bogoslovje oglašajo. V IV. letu je letos 12 bogoslovcev, v vseh 4 letih pa 46, in mlajšega naraščaja v dijaškem semenišču je 42 dijakov.

Samostanov za redovnike ima naša škofija 7, namreč: minoriti v Ptuiju; frančiškani v Nazaretu, v Brežicah, v Mariboru in pri sv. Trojici v slov. goricah; kapucini v Celju in Lazaristi pri sv. Jožefu v Celju, ženske redovnice so usmiljene sestre v Mariboru, v Ptuiju, v Celju in Brežicah, in šolske sestre v Mariboru, v Celju in pri sv. Petru pri Mariboru.

Med duhovniki je 12 zlatomašnikov, k katerim pridejo letos še 4, če jih Bog do tačas ohrani; namreč Dvoršak Anton, župnik v Št. Vidu pri Planini, Kalin Janez, župnik Mozirski, Koren Matija, župnik Bučki in Kancler Pavel, minorit v Ptuiju. K temu naj še dodam novico, da so mil. knezoškof naznanili, da bo se letos obhajala pri nas prvokrat škofijska sinoda in zaukazali v bogoslovju predavanja o tomistični filozofiji. Oba ta ukaza vtegneta biti povod življemu duševnemu gibanju, ki bo tudi morebiti pripomoglo, da se več mladenčev odloči za duhovski stan, zlasti če se letos še uravna duhovska plača ter odstrani težka cokla, ki do zdaj najbolj zavira potrebno prosto gibanje v dušnem pastirstvu. Dokler ima duhoven boriti se za vsakdanji kruh, ne more se popolnoma vdati in posvetiti dušnemu pastirstvu izročeni mu ovčic, zato bi se morala duhovniška plača tako vravnati, da bi bili duhovniki vsaj vsakdanjih posvetnih skrbi oproščeni. In če se to zgodi, se nam ne bo treba bati, da ne bi dobili zadosti vnetih in požrtvovalnih duhevnikov.

Iz Celja. (Božična veselica „ka-

toliškega podpornega društva“). Ker je „Slovenec“ že poročal o raznih božičnih veselicah ljubljanskih, naj še objavi kratko sporočilo o veselici, katero je letos že četrto leto priredilo katol. podp. društvo za svoje ude pa za vbožno šolsko deco iz celjske okolice. 28. in 29. decembra se nam je predstavljala izviren igrokaz: „Zofija Podgorska“ ali „Najdenčica“. Igralke so bile učence iz dekliške šole šolskih sester. Vsebinsko igrokaza je prav mikavna; s predstavo smo bili jako zadovoljni. S pohvalo se je sprejel tudi samospjev g. Jakoba Kobilice: „Želje“ in pa pesem: „Sveta noč“, katero so peale učence. Igranje na harmoniji je spremljevalo nekatere pesmice, uvrstene v igrokazu in imenovani pesni: „Želje“ pa „Sv. noč“. — Po tem zabavnem delu se je prvi dan razdeljevala obleka in obutal med revne učence in učence. Vseh skupaj je bilo obdarovanih blizo 100. Srčna zahvala vsem, ki so se mnogo trudili, da se je veselica obnesla v občo zadovoljnost vseh navzočih pa na korist revni mladini. Vse blage društvenike in podpornike našega „katol. podp. društva“ pa prosimo prav pristrčno, naj nam ostanejo zvesti tudi v novem letu in naj nam pridobijo novih udov! Vsakoletni stroški za vzdrževanje 3 razredne dekliške šole, potem preskrbljevanje najrevnejših fantov in deklic iz obeh okoličanskih šol itd. so leto za leto za naše razmere silno veliki. Božje dete naj v novem letu z obilnimi vidnimi in nevidnimi darovi blagoslovi vse mile dobrotnike naše mladine!

Iz Gorice sv. treh kraljev dan. — Tudi tu na skrajni meji cesarstva Slovenci ne držé križem rok, kakor bi more kedo misliti utegnil. V teku malih let se je v našem prijaznem mestu marsikaj spremenilo. — Čitalnica tukajšna prav čvrsto napreduje pod razumnim vodstvom vrlega g. Jegliča. Za množino ljudstva pak je še mogoče večje važnosti goriško podporno društvo pod predstvom g. prof. Povšeta. Letošnjo zimo podaje svojim družabnikom z lahko umevnim predavanjem ne le zabavo, ampak tudi pouk. Tako je č. g. prof. dr. Gregorčič govoril o „poštnih hranilnicah“; to predavanje gotovo ne bode ostalo brez vspéha — Vivat, crescat floreat! —

Častilci preč. gosp. Dr. Zorna, novega škofa poreškega, pridno delajo priprave za primerno poslovlje. V njem zgubi nadškofija vzornega in učenega duhovnika, ljubeznjivega tovarša, a bogoslovci — svojega očeta. — Posvečenje obhajalo se bode tú v Gorici v nedeljo 14. t. m. Vdeležila se bosta, kakor se čuje, preč. mil. gg. škofa tržaški i krški. — Škofija poreška je danes jako zapuščena, kajti prav mnogo fará je brez duhovnega pastirja, á bogoslovce ima menda samo četiri — „Messis quidem multa, operarii autem pauci.“ — Te dni je bil tú dvoboj med nekim grofičem hrvatskim i dvema stotnikoma, tukajšnega Leopoldovega regimenta. Stotnika sta oba ranjena, jeden na glavi, drugi na roki. Vzrok menda je bil ta: V kavarni sedel je grof O. ter čital časnike; pride stotnik ter mu ne vedé stopi na noge, ne da bi se izgovarjal. To je pač veliko razžaljenje. Kam pridemo?

Domače novice.

V Ljubljani 9 januarja.

(Shod županov ljubljanske okolice) je bil preteklo nedeljo v dvorani ljubljanske čital-

nice. Izmed 35 županov prišlo jih je 28, toraj silno veliko število. Pod predsedstvom gosp. M. Bavdeka, župana udmaškega, so se vršile obravnave jake mikavnih zadev in volil se izvrševalni odbor z načelnikom g. M. Bavdekom. Obširneje in zanimivo poročilo o tem lepem shodu prihodnjic: Le toliko bodi še z nekakim zadostenjem omenjeno, da se je s tem shodom vresničila misel, ki so jo najprvo sprožile „Novice“, potem jo je pa dalje razvijal „Slovenec“ v več nadrobnejih člankih.

(Božičnico) so sv. treh kraljev dan obhajali katoliški rokodelski dečki. Pred lepo pestavljenimi jaslicami in božičnim drevescem zbralo se jih je dokaj lepo število, katere je vpričo mnogih gostov ogovoril g. predsednik J. Gnjezda, priporočevaje jim gledé na naslednji nedeljski evangelij po vzgledu Jezusovem pokorščino do Boga, do Cerkve, do starišev, mojstrov, učencikov, in do vladarja. Nato so deklamovali primerne, nekatere prav dovtipne reči, vmes pa prepevali pod vodstvom čast. o Angelika pristojne pesmice. Pri pomočnikih rokodelskih vodi petje pa č. g. katehet A. Kržič. Naposled so dečki bili obdarovani z božičnimi darovi, nekateri so pa z gosti poskušali tudi srečo v tombolovanju. Na zdar!

(Volitev.) Pri volitvi v tukajšnjem nunskem samostanu je bila zopet m. Antonija Murgel za prednico voljena.

(Mestna seja.) Danes, v torek 9. t. m., je seja mestnega odbora ob 5. uri popoldne.

(Matična LVIII. odborova skupščina) bode imela svojo sejo v sredo 10. t. m. ob 5 uri popoldne v Matični hiši.

(Ljubljanska čitalnica) se je konstituirala. Predsednik je: dr. Karol pl. Bleiweis; podpredsednik: dr. Jernej Zupanec; blagajnik: Franc Kadilnik; tajnik: Franc Drenik; knjižničar: profesor Franc Šukle. V gospodarskem odseku so: Mihael Pakič, (prvomestnik), Kadilnik in Zupanec. V odseku za veselice so: dr. Stor (prvomestnik), Ivan Hribar, dr. Papež, M. Sos, dr. Tavčar, J. Wölfling, potem še: Feliks Noli, Vojteh Valenta, Vincent Vizjak, poslednji trije zastopajo pevski zbor. Predpustne veselice bočo 13., 20. januarja in 3. februarja. t. l. Čitalnica je pristopila društvu: Rudečega križa. — Sedanji krčmar pojde o sv. Jurju v svojo hišo in išče se drugnajemnik. Kdor hoče sprejeti krčmo, naj se oglasi do 1. marcija. Menda ni krčme v Ljubljani bolj obiskovane, kakor je čitalnična, ako vzamemo velike shode, kakor so so tukej n. p. ob veselicah, katere snujejo tukaj razna društva. Čitalnica ostane toliko časa v svojih prostorih, dokler se ne preseli v „Narodni dom.“

Razne reči.

— Velika Nedelja 7. jan. Danes v jutro je ob 6. uri, ravno ko se je imela pričeti božja služba, umri v tukajšnji cerkvi 73letni starček. — Pokojnik je bil takozvani „špitalan“ tukajšne grašine nemških vitezev. — Nihče se tukaj ne vé spominjati, da bi kdo v cerkvi umrl; in tudi ta ni bil od mrtvuda zadet, ampak zaspal je mirno vsled slabosti na večno. N. v m. p.!

— V Trstu 5. t. m. ni bilo srečkanja o razstavnih dobitkih, ampak bode po ministerskim dovoljenji še le 18. februarja. — Nekoliko pred bi se bilo to pa tudi smelo razglasiti! Mogoče, da bili bi že nekateri srečke proč vrgli.